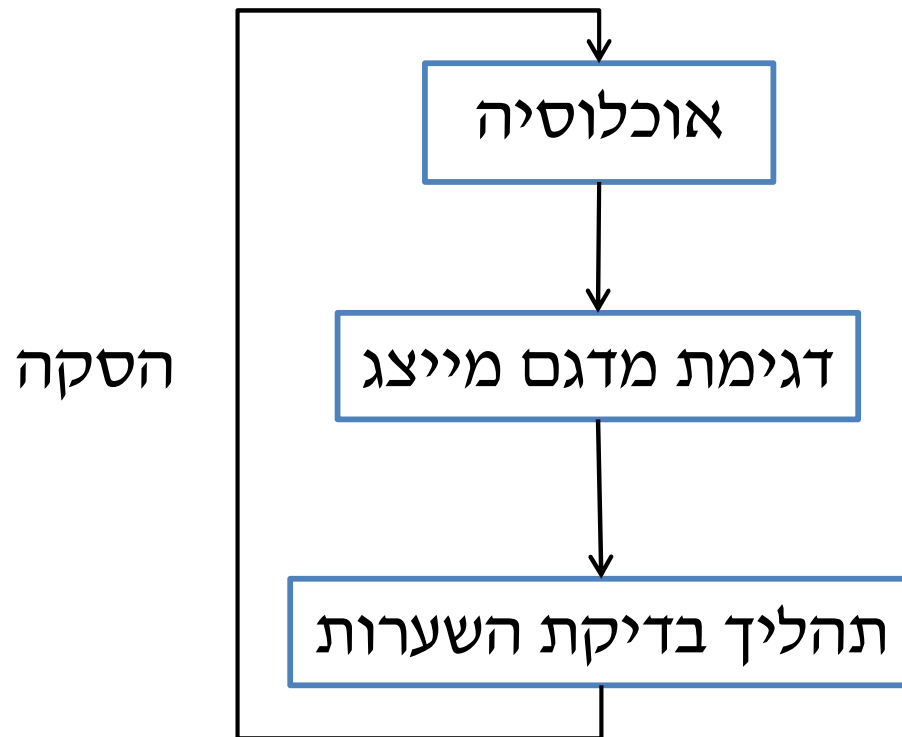

מבוא לסטטיסטיקה ב' סטטיסטיקה היסקית

ד"ר זהורית דדון-גולן

תהליך ההסקה הסטטיסטית

המדגם

מהו מדגם?

אוסף של תצפיות (בני אדם, בעלי חיים, חפצים וכו') שנאסף מאוכלוסייה מסוימת

באיסוף המדגם מתוך האוכלוסייה צריכים להתקיים מספר תנאים:

1. המדגם צריך להיות מקרי.
2. המדגם חייב להיות מייצג.
3. גודל המדגם (N) כמה שיותר גדול.

בעיית המחקר

כדי שאפשר יהיה לחקור בעיה בשיטה מדעית היא צריכה לעמוד בשלושה קריטריונים:

א. חייבת לבטא יחס בין שני משתנים

ב. חייבת להיות מנוסחת בבהירות

ג. חייבת להינתן לבדיקה אמפירית

שאלות והשערות מחקר

- מחקר הוא תמיד מכוון מטרה : הוא נערך על מנת לענות של שאלה.
- ניתן להציג את מטרות המחקר בצורת שאלות או השערות.
- השאלות הן כלליות ואילו ההשערות ספציפיות.
- כל שאלה ניתנת לניסוח מחדש בצורת השערה.
- המטרות וההשערות נגזרות מתוך הרקע התיאורטי.

שאלות והשערות מחקר

לעיתים קרובות ניתן לגזור מספר השערות משאלה אחת.

לדוגמא:

שאלת מחקר: כיצד משפיעה למידה מרחוק באמצעות מחשב על תהליך הלמידה?

ניתן לגזור משאלה זאת מספר השערות:

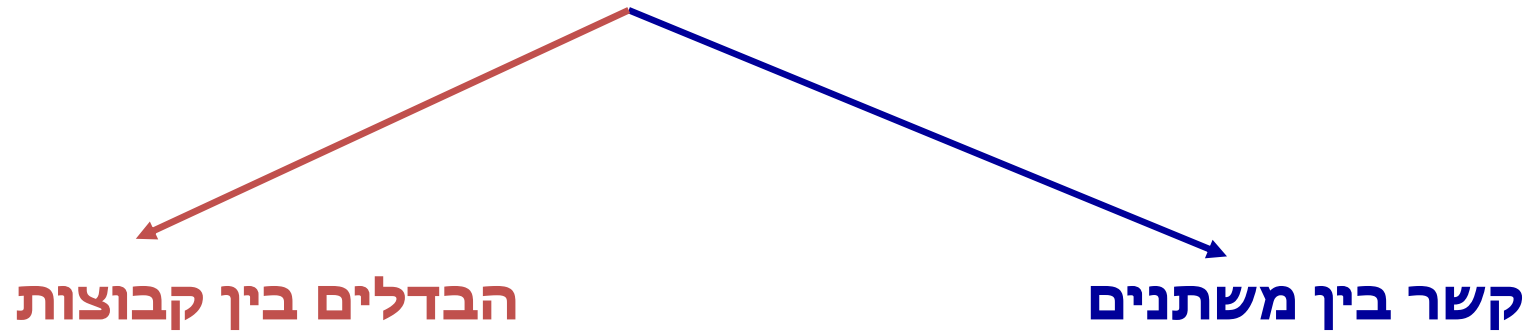
- השערה 1: סטודנטים להוראה שילמדו קורס בסטטיסטיקה באמצעות האינטרנט ישיגו ציונים טובים יותר מסטודנטים שילמדו קורס זהה בכיתה.
- השערה 2: תלמידים בבית ספר תיכון שילמדו מקרא באמצעות האינטרנט יגלו פחות עניין בלימודים מתלמידים שילמדו קורס זהה בכיתה.

השערות המחקר

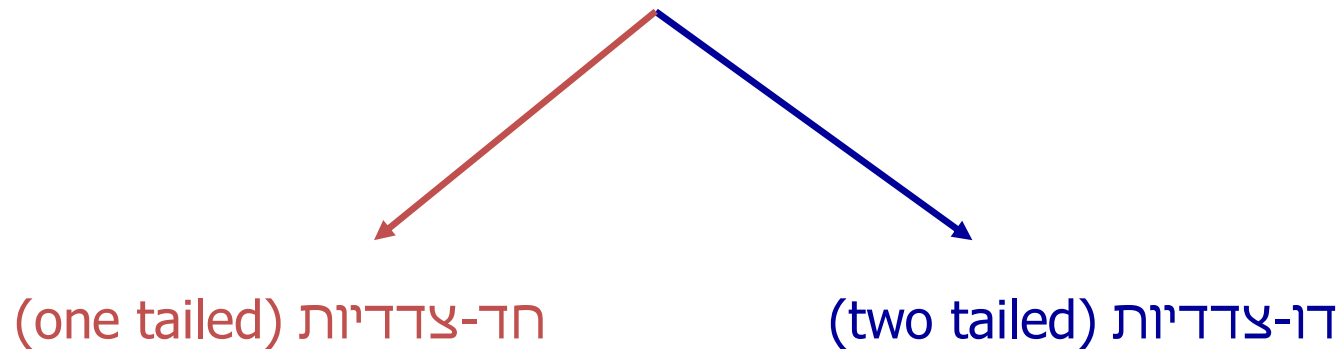
- הגדרה: השערות המחקר הן קביעות המבוססות על הרקע התיאורטי ומאוששות בנתונים אמפיריים.
- השערות המחקר מנוסחות כקביעה ובלשון עתיד.

השערת מחקר חייבת לכלול לפחות משתנה בלתי תלוי אחד ומשתנה תלוי אחד.

קיימות השערות הבודקות:

ההשערות יכולות להיות:

דוגמא

קשר בין משתנים

- מטרת המחקר הנה לבדוק את הקשר בין הגיל לבין רמת האינטליגנציה בקרב ילדים.
- ההשערה למטרת מחקר זו, יכולה להיות מנוסחות בשני אופנים:
- **א. דו-צדדית – כללית**, יהיה קשר בין הגיל לבין רמת האינטליגנציה, בקרב ילדים צעירים.
- **ב. חד-צדדית – ספציפית**, יהיה קשר חיובי בין הגיל לבין רמת האינטליגנציה בקרב ילדים צעירים, כך שככל שהגיל גבוה יותר כן גבוהה יותר רמת האינטליגנציה.
- **המשתנה הבלתי תלוי – הגיל**, **המשתנה התלוי – רמת האינטליגנציה**.

דוגמא

הבדלים בין קבוצות

- מטרת המחקר הנה לבדוק את ההבדלים בין בניס לבנות ברמת האינטליגנציה בקרב ילדים.
- ההשערה למטרת מחקר זו, יכולה להיות מנוסחות בשני אופנים:
- **א. דו-צדדית – כללית**, יהיו הבדלים בין בניס לבנות ברמת האינטליגנציה, בקרב ילדים צעירים.
- **ב. חד-צדדית – ספציפית**, יהיו הבדלים בין בניס לבנות ברמת האינטליגנציה בקרב ילדים צעירים, כך שבנות יהיו בעלות רמת אינטליגנציה גבוהה יותר לעומת בניס.
- **המשתנה הבלתי תלוי – מגדר**, המשתנה התלוי – רמת האינטליגנציה.

דוגמא 1

מטרת המחקר הנה לבדוק את הקשר בין הימצאות תלמיד בכיתה מסוימת (מחוננים, רגילה) לבין ציונו במתמטיקה.

המשתנים : סוג הכיתה (כיתת מחוננים, כיתה רגילה) ← שמי (2 קבוצות), ציונים במתמטיקה ← כמותי.

משתנה בלתי תלוי : סוג הכיתה (כיתת מחוננים, כיתה רגילה).

משתנה תלוי : ציונים במתמטיקה.

השערה דו צדדית : יהיו הבדלים בציונים במתמטיקה בין תלמידים בכיתת מחוננים לעומת תלמידים בכיתה רגילה.

השערה חד-צדדית : הציונים במתמטיקה בקרב תלמידים הלומדים

בכיתת מחוננים יהיו גבוהים יותר מהציונים במתמטיקה בקרב

תלמידים הלומדים בכיתה רגילה.

דוגמא 2

מטרת המחקר הנה לבדוק את הקשר בין המרחק שמכוננית עוברת לכמות הדלק.

המשתנים : המרחק שמכוננית עוברת ← כמותי, כמות הדלק ← כמותי.

משתנה בלתי תלוי : המרחק שמכוננית עוברת.

משתנה תלוי : כמות הדלק שמשמשת לנסיעה במכוננית.

השערה דו צדדית : יהיה קשר בין המרחק שמכוננית עוברת לכמות הדלק בה.

השערה חד-צדדית : יהיה קשר שלילי בין המרחק שמכוננית עוברת לכמות הדלק בה, כך שככל שהמרחק גדול יותר כך כמות הדלק קטנה יותר.

דוגמא 3

מטרת המחקר הנה לבדוק את הקשר בין סוג בית-הספר (אינטרני או אקסטרני) לבין שביעות הרצון מהלימודים.

המשתנים: סוג בית הספר (אינטרני, אקסטרני) ← שמי (2 קבוצות), שביעות רצון מהלימודים ← כמותי.

משתנה בלתי תלוי: סוג בית הספר (אינטרני, אקסטרני).

משתנה תלוי: שביעות רצון מהלימודים.

השערה דו צדדית: יהיו הבדלים בשביעות הרצון מהלימודים בין תלמידים הלומדים בבית-ספר אינטרני לעומת תלמידים הלומדים בבית-ספר אקסטרני.

השערה חד-צדדית: שביעות הרצון מהלימודים של תלמידים הלומדים בבית-ספר אינטרני תהיה גבוהה לעומת תלמידים הלומדים בבית-ספר אקסטרני.

תהליך בדיקת השערות

תהליך בדיקת השערות

הצעת השערה על פרמטר באוכלוסייה, ובדיקת ההשערה ע"י תוצאות שהתקבלו עבור סטטיסטי במדגם

לתהליך בדיקת ההשערות שישה שלבים:

1. קביעת סוג המבחן

2. ניסוח ההשערות

3. מציאת ערך קריטי

4. מציאת ערך סטטיסטי

5. הכרעה

6. מציאת אזורי טעות